

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIV.

V Ljubljani 19. grudna 1861.

List 26.

Jezusek v jasliah.

Kristjani veselimo
Se leto sveto noč,
Boga lepo hvalimo,
Za toliko pomoč:
Lej, Jezus sam
'z nebés priteče k nam.
Preljubo, milo Dete,
Zanesi grešnikom!

O ti presveto Dete!
Kaj v jasliah ležiš?
Ročice svoje svete
K molitvi skup deržiš.
O ljubečik naš,
Pokaz' nam' mil' obraz!
Preljubo, milo Dete,
Zanesi grešnikom!

Na svet si zvolil priti
Ko Dete majhno še,
Nas k sebi povabiti,
K ljubezni vneti vse.
O Jezus moj!
Terpet' začneš nocoj? —
Preljubo, milo Dete,
Zanesi grešnikom!

Mu angelci pojéjo
Ze pesmico lepo,
Mu hvalo čast dajejo,
Ki bo odperl nebo:
Čast bod' Boga
Na neb' visokimu!
Ti pa, o milo Dete,
Zanesi grešnikom!

Pastirce angel vabi
K molitvi Deteta;
Kristjan, le ne pozabi,
Častit' svoj'ga Boga;
Je Dete res
Práv' živi Bog z nebés.
Preljubo, milo Dete,
Zanesi grešnikom!

Nedolžna ž'vinec mirna
Ga v jasliah časti.
Premisli, duša vérna.
Kaj tebe to uči? —
Poklon' se mu.
Preljub' mu Jezúčku,
Pa zdihni: milo Dete,
Zanesi grešnikom!

To Detice rojeno
Za nas hudo terpi.
Na slam'co položeno —
Se mirno pokori.
Že prvi križ
Voljno za nas terpiš?
Oh, ljubo, milo Dete,
Zanesi grešnikom!

Po svetimu obrazu
Solzice mu teko.
Ga v ojštrim zimskim mrazu
Le malo odenejo.
Brez oblačil
Na križ bojo pribil'
Kadaž Te, milo Dete,
Zanesi grešnikom!

Ne jokaš zavolj mraza,
Se križa ne bojiš.
S solzami svoj'ga obraza
Nas druge ti učiš:
Ti jokaš le
Za uboge grešnike;
Oh, ljubo, milo Dete,
Zanesi grešnikom!

Darujmo mu solzice
Resnične žalosti.
Poljubimo ročice
Mu vsi poboljšani.
Pomil'val bo
Nas Jezúček smiljeno;
Zdihujmo: milo Dete,
Zanesi grešnikom! Burja.

Tri in dvajset

**zveličanih japonskih mučenikov iz
I. in III. reda sv. očeta Franciška**

bo posvečenih ali med svetnike prištetih.

(Konec.)

Prištetev med zveličane in prištetev med svetnike pomeni priprostim ljudem ravno tisto reč. Akoravno pa v tem, de je kdo od sv. Cerkve med zveličane ali med svetnike prištet, ni bistevniga razločka, ker zveličan in svetnik sta oba za nebeščana spoznana, je vendar med oklicam za zveličaniga in med oklicam za svetnika razloček, ki ga boš, ljubi bravec, hitro sprevidil, ako le-te verstice zvesto

prečitaš. Prištetev med zveličane je papežev razglas, de se kdo zavoljo svojih junaških čednost, ki so se na njem lesketale, in zavoljo čudežev, ki so se po njem že pri življenji ali po smeri godili, in so jih nar viši papeževe sodni-je, ki so za tako preiskovanje postavljene, za resnične spoznale, za sedaj smé za zveličaniga nebeščana imeti, de se smé na pomoč klicati, in de se smé na določenih krajih tudi posebno častiti. Prištetev med svetnike, je pa končni, slovesno izusteni papežev oklic, po katerim se kdo med šte- vilo svetnikov postavi, in se kakor svetnik povsod, ali po vsi cerkvi častiti mora.

Iz razložbe, kaj se pravi: za zveličaniga je kdo od sv. matere katoliške Cerkve spoznan, in iz razložbe, kaj se pravi: za svetnika je ona koga oklicala, je raz- vidno, de tako dobro zveličavno kakor svetnikovo življenje, čudeže, in pri mučenikih posebej še njih za spri- čevanje Jezusove vere prestano mučenstvo, so nar viši papeževe sodni-je nar drobniši preiskovale in slednjič vse za resnično spoznale, in zato so sv. Oče papež v prvem primerljivi tega zveličanim prišteli, to je, dovolili so, de se smejo od njega duhovne ure moliti, sv. maša brati, ob kratkim toliko vnanjiga ali očitniga česčenja se mu smé ska- zovati, kolikor in kjer mu ga oni v svojim apostolskim razpisu določijo. Zveličanim se očitno česčenje ne skazuje po vsim svetu, ampak le po določenih krajih, na pr., le v kakim redu, ali v kakim kraljestvu, ali pa tudi le samo v kaki škofiji.

Kader sv. Oče papež koga zveličaniga spoznajo, si prihranijo, ga ob svojim času slovesno za svetnika vsimu svetu oklicati, ker svojimu razpisu pristavijo: „kaderkoli bo mogoče, ga bomo svetnikom prišteli;“ kakor de bi rekli: Popolnoma smo prepričani, de ta in ta je zve- ličan ali družnik izvoljenih Božjih v nebesih, in torej vre- din očitniga tudi splošniga česčenja; tode za zdaj dovolimo, de ga le pri vas, v vašim redu, v vašim kraljestvu, v vaši škofiji častite; ako bo pa Bogu dopadlo, tega svojiga slu- žabnika na zemlji še z več čudeži povelicati, ali če bo še vaš red, ali več kraljestev, ali več škofij za njegovo očitno česčenje prosilo, ga bomo tuti vesoljnemu svetu za svetnika razglasili in zapovedali, de naj ga povsod za svetnika častijo.

Razloček med zveličanim in svetnikom tedaj ni bistven, ker sta oba za nebeščana spoznana; razloček je le v tem, de zveličanemu se le na določenih krajih, in pa tudi le toliko vnanjiga česčenja smé skazovati, kolikor je v papeževim razglasu določeniga; za svetnika razglašenimu se smé pa vse svetnikom dolžno česčenje povsod očitno skazovati, in za svetnika ga morajo po vsim katoliškim svetu spoznati. Svetnikom dolžno česčenje pa obsega: 1) Svetniki se morajo povsod, po vsi cerkvi za takošne spo- znati; 2) svetniki se smejo v očitnih cerkvenih molit- vah na pomoč klicati; 3) svetnikom v čast se smejo cerkve zidati in altarji postavljati; svetnikom v čast se smé sv.

maša povsod opravljati, in od njih duhovne ure moliti; 5) svetnikom v čast se smejo posebni prazniki postaviti; 6) podobe svetnikov s svetlo krono nad glavo, in 7) njih svetinje se smejo k očitnemu čiščenju izpostavljati.

Ker je zveličanim le nekoliko tega, zdaj imenovanih svetnikom dolžniga čiščenja, in to še le na določenih krajih očitno skazovati dovoljeno, lahko spoznaš, ljubi bravec, kolika čast bo došla našim 23 japonskim mučnikom, ki so se dozdej le samo v treh frančiškanskih redih in pa v Malinski škofiji v Japoniji častili, ki jih bodo sv. oče papež Pij IX. po velikonočnih praznikih prihodnjega leta 1862 slovesno za svetnike oklicali in jim po vesoljnim kersanskim svetu vse svetnikom dolžno čiščenje skazovati zapovedali.

Boš morebiti, ljubi bravec, vprašal, kako li vém, de se prihodnje leto po velikonočnih praznikih že večkrat imenovani mučeniki svetnikom pristeli bodo? Glej, takole vem:

Pervi redovni vodja, preč. o. Bernardin iz Montefranko, so 8. kimovca t. l. vsem prednikom frančiškanskih okrajin, ti pa naprej svojim podložnim, med katerimi sim tudi jest, službino oznaniti, de se je na njih prizadevanje zopet povzelo preiskovanje za slovesno posvečenje naših 23 japonskih mučnikov, od kteriga se je, kar so bili 14. kimovca 1627 za zveličane oklicani, nepretergano molčalo. Ud nar tančniši sodnije za posvetničenje (*sacrae Rotae*), imenovan pospeševavec sv. vere (*Promotor fidei*), kterimu so naš o. general nadaljno preiskovanje naših mučnikov priporočili, je to zastalo preiskovanje jel pregledovati, in 6. vel. serpana t. l. je podal sv. Očetu dobro premišljeno prošnjo, v kteri je razložil, de v poživljanje n. še edino zveličanske katoliške vere, ktera sedanji dan toliko peša, ktero si rovarji in prekucuhi iz sveta potrebiti prizadevajo, bi silno veliko pripomoglo, ko bi se japonski mučeniki slovesno pristeli med svetnike. Po zvestim prebiranju pospeševavčeve prošnje so sv. Oče papež zapovedali, naj se to preiskovanje hitro hitro povzame, ter se končno dožene. Ze 3. kimovca se je sv. Očetu papežu razsodba sodnije sv. Rote predložila, na ktero so odgovorili de brez skerbi se smejo naši zveličani mučeniki svetnikom pristeti. Ali ovi ravec, sodnik pri tej sodniji, *diabolus rotae* imenovan, tudi proti papeževi raz-odb. še vselej kake dvome povzdigne, ki jih v nar drobniši prevdarek priporoči in takrat, kader so tudi ti dvomi odpravljeni, se še le v kaki cerkvi slovesno okliče, de preiskovanje za posvečenje je pri nar viši sodniji dokončano.

Ko so naš prečast. o. general 3. kimovca papežovo razsodbo zastran posvečenja naših mučnikov po službinim dopisu prejeli, so se podvžali in 8. kimovca so nam podložnim to preveselo novico oznanili, nadjačoč se, de tudi po oviravcu razodeti dvomi, ker so malo vredni, bodo urno rešeni. Ino res, bili so urno rešeni; 17. kimovca, v praznik sv. očetu Frančišku vtisnjenih sv. rán že pridejo sv. Oče papež v našo frančiškansko arcelsko cerkev, in ondi v pričo 4 kardinalov in več škofov, med kterimi so bili tudi nekteri iz Meksike, v pričo vradnikov sodnij za posvečenje, v pričo španjskiga poročnika in neštete množice obojniga spola o polenajstih slovesno izrečejo: „Vsi dvomi o posvečevanju 23 japonskih mučnikov so popolnoma odpravljeni, in brez skerbi se smejo svetnikom pristeti.“

Tudi to so nam prvi redovni prednik nemudama oznanili, in ob enim pristavili, de upajo, ker je vsa preiskava za posvečenje do zadnje pičice končana, de slovesna pristitev naših 23 že zveličanib japonskih mučnikov med svetnike se bode koj po velikonočnih praznikih prihodnjega leta obhajela, ako do tistih dob kako pripomoremo, de se ložej založijo stroški za slovesnost v dan posvečevanja, ktere stroške mora terpeti red, iz kteriga so svetniki.

Pa bo morebiti kdo ugovoril: „Kaj zato, de koga svetnika okličejo, se morajo papežu takse plačevati?“

Zato, de sv. Oče papež koga svetnika okličejo, so

jim kakor oklicevavcu nikakoršno denarno plačilo ne odrajtuje; v naši katoliški Cerkvi svetnikov za denar ne označujejo; de se pa vradnikom, ki kakor ljudje gotovo od vetra in sape ne živijo, za njihovo pospešeno in naddolžnostno delo ne le radovoljno, ampak tudi večkrat še kako določeno plačilo odrajtuje, sam dobro veš, ako le količkaj po kancelijah hodiš. Pa to, kar se rimskim sodnijam, ki so za posvečenje postavljene, za spise in prepise plačuje, so nar manjši stroški; nad vse večji so stroški, ki jih tirja priprava za slovesnost v dan posvečevanja. Le nekoliko poverhno ti bom omenil, kake priprave zdaj naš red ima, de se dan posvečevanja dostojno obhajal bode.

Naš redovni prednik morajo poskerbeti, de bo v dan posvečevanja velikanska vatinska ali sv. Petra cerkev nar veličastniši opravljena in razsvitljena; morajo poskerbeti, de se več podob naših mučnikov na platno malanih napravi, kterih ena se v cerkvi na altar postavi, druge pa na bandera, ki jih o posvečevanju v obhodu nosijo; poskerbeti mora za drage pomenljive darove, ki se tisti dan darujejo med sveto mašo; pa za novo mašno opravo, ki jo sv. Oče papež in njihovi leviti ta dan oblečejo, in še za marsikaj družiga, kar vse se z majhnimi stroški ne opravi.

Iz tega lahko previdiš, de so naš redovni prednik v zadergah zastran stroškov, ki morajo neogiblivo biti, de se to sveto in mnogopomenljivo opravilo z vso potrebno slovesnostjo opravi. Bi li ti, dobri bravec, in ti kersanska bravka tih verstic, zlasti ako sta še kaj v bolj tesni zvezi s svetim očetam Frančiškam, ne bila dobrovoljna po svoji zmožnosti s kakim beličem pripomoči, de se vaših bratov slovesna pristitev med svetnike tolikanj lepši opravi in ne zakasnuje? Sej tukaj je lepota in slovesnost na pravim mestu, ko velja Božji časti in svetnikom. Ako te je volja prinesi svoje darilce kjerkoli v žagrad k oo. frančiškana m kterim so prečast. o. general dobrovoljne darove sprejemati naročili, de se od vseh samostanov naše frančiškanske okrajine skupej spravljeni vsaj do prihodnjega 40danskiga posta po o. provincialu v rečeni namen v Rim pošljejo. Novi svetniki bodo za vas dobrotnike prosili in sprosili nam vsem mirniših in veseljih časov, kakor jih sedanji čas vživamo, in zadnjič se tudi smemo nadjati, de sv. mati katoliška Cerkev bo po frančiškanskih cerkvah po posvečenju naših mučnikov svoje nebeške zaklade vsem vernim za kake dni odperla, kakor smo bili 1840 v nekih krajih doživeli, ko sta bila dva frančiškana, oo. Janez Jožef od sv. Križa in Pacifik od sv. Severina, svetnika razglašena. Bog nam daj to slovesnost veselo ućakati!

O. Mansvet.

Božične jaslice.

Sveti Frančišek Serafinski je bil goreć častivec Deteta Jezusa. De bi se za svoje radovoljno uboštvo bolj vnel, pridno premišljuje uboštvo Deteta Jezusa tam v betlehemskih jaslicah. Posebno je pa božični praznik v to premišljevanje tako vtopljen, de mu goreće solze po licu lijejo. Tri leta pred smertjo mu pa na misel pride, narediti jaslice, de bi si prav živo pred oči postavil presveto rojstvo in uboštvo ljubiga Zveličarja. Zvoli si v ta namen kraj v nekim logu blizo mesta „Kastrum Grecii.“ Ondi da postaviti narpopred reven lesen hlevček. Vanj pa napravi jaslice in darilnik (altar). Na to oskerbi podob pomenljivih Jezusoviga rojstva: V jaslicah je ležalo prelepo Dete Jezus, zraven stojita Marija in sveti Jožef, tudi pastircov in angelov je bilo viditi, tako kakor nam sveti evangelij pripoveduje.

Sveti večer pa gré sveti Frančišek s svojimi duhovnimi brati k jaslicam. Od blizo in od dalje vré verno ljudstvo skup, de bi se lepiga in toliko pobožniga obhajanja te svete noći vdeležilo. Vse jaslice, ves hlev se praznično lesketá od obilnih lućic. Prav častitljivo opravijo v hlevcu na darilniku pri jaslicah očitno Božjo službo, pri kateri sveti

Francišk sam pridiga od veliciga uboštva in goreče lubezni Deteta Jezusa do ljudi, ter tako milo in gniljivo govori, da vsi pričujoči jokajo in zdihujejo. To tako ljubezljivo obhajanje svetiga večera po tem vsako leto ponavljajo, in véno ljudstvo je imelo toliko veselje nad tem pobožnim opravilom, da se je šega, o Božiču jaslice napravljati, bolj in bolj razširila, in je še dan današnji zlo v navadi. Po dosti krajih ima vsak otrok svoje lepo napravljene jaslice v koticu za mizo ali v drugim primernim kraju. Več časa pred Božičem je skerb za mah, za lepe podobice in drugo pripravo k temu priserčnemu delu. Pa ne le otroci, ampak tudi marsikteri odrasli si vsako leto svoje božične jaslice napravijo, da se visoke skrivnosti Jezusoviga milostniga rojstva tolikanj bolj živo spominjajo in tudi svoje jutranje in večerne molitve pred njimi opravljajo. Lepo je pa tudi, kar se sem ter tje vidi, da se v cerkvi na kakim stranskim altari lične jaslice napravijo vernim v živi spomin na nar večjo dobroto — včlovečenje Sinu Božjiga. Pred vsim drugim naj si pa sleherni v svojem srcu božične jaslice postavi.

Burja.

Za duhovsko pastirstvo.

Kako bi se dale primérne domače in deržinske pobožnosti zopet napraviti, kjer so jenjale, in kako se dobro pospešiti?

(Sklep duhovnih pogovorov v lavant. škofi.)

(Konec.)

3. Spodbudno skupno branje dobrih bukev se zamore napraviti pozimi o predpraznikih, ob nedeljah in praznikih, sploh o večerih, ali pred jedjo ali po jedi. Bere se evangelij tistiga časa, življenje svetnika, kteriga god se obhaja, oddelik iz katekizma ali kaj družiga primérniga. Bravec naj bo, kdor nar bolje bere, in komur se prednost spodobi, kakor predmolivcu. Verne, pobožne pesmi domačo pobožnost močno povzdigujejo, posebno če so od praznikov in posebnih cerkvenih časov; na pr.: Poslan je angel. Eno Dete je rojeno itd. (Efež. 5, 19.)

4. Med pomočki za povzdigo domače pobožnosti je zlasti hišni altar, bodi si že podoba ali bridka martra, ktera naj se v nobeni katoliški hiši ne pogrša. (Bridke martre se dobivajo naj boljši kup iz Graden-a na Tiroljskim.) Dušni pastir naj domače svete podobe blagoslovi. Domača bukvarnica je ravno tako potrebna v povzdigo domače pobožnosti, k čimur se posebno priporočajo (Čeljske) evangeljske bukve, katekizem in zbirka cerkvenih pesem; slovenski Goffin v Celovci; kerš. katoliški nauk v Ljubljani; djanje svetnikov Božjih, 2 zvezka. Že davno se pogršajo bukve za domačo pobožnost s primernimi litanijami, pesmi in molitvami; enako tudi škofijski katekizem. (K sklepu nasledvajo opombe za duhovne pastirje zastran njih zgleda.)

Misijsko.

(Sklep.)

Pod tem napisam smo včasih kaj od afrikanskega misijona naznanili, zlasti iz naznanil Marijne bratovšine na Dunaji. Za letas te naznanila sklenemo z majhnim oziranjem na sedanji stan srednje-afrikanskega misijona, ker odsihmal se začne zanj nova doba, ko ga je serafinski red sprejel. Za ta misijon tedaj zdaj delajo: Sinovi sv. Franciška z drugimi duhovni in svetnimi vred, kteri se v ta misijon podajo; udje ravno tega reda, ki imajo v Neapelnu vstav pod vodstvom čast. o. Ludovika, v kterim je do 50 zamurcov; vstav duhovna Mazzata v Veroni, ki ima več mladenčev in pošilja izvrstne duhovne v Afriko, zmed kterih sta sedanjo dobo, menimo, dva v Afriki; propaganda v Rimu, ki ima več ali manj mladenčev od onod; misijon častit. duhovna Olivieri-a z vsimi dobrotniki vred, ki po mnozih

krajih njegove odkupljence hranijo in odreja, in z vsimi tistimi, ki mu denarno pomoč skazujejo. Olivieri-a samiga, ki star in olabljen ne more več v Egipt in drugod popotovati, namestuje bogoljubni duhoven, gosp. Blaž Verri iz Milana, ki je že davno v Kairi in ondi zamurske otroke z velikimi trudi in stroški katoliško odreja. Po listu gosp. Olivieri-a 5. t. m. iz Rima je imel g. Verri proti koncu listopada že 25 dekličev v nekim samostanu v Kairi, ki mora pa za sleherni posebej veliko plačevati na mesec. Desiravno je to pritežna reč, se nam vender zdi, da ta zamurski misijon v sercu mohamedanskega Egipta utegne z Božjo pomočjo prav dobre nasledke imeti. Mohamedanska vlada gosp. Verri-ta z zamurskimi otroci iz dežele ne pusti; s tem bolje! Naj se pa v njenim sercu katoličanstvo goji, in od onod tudi med zamurci širi.

Olikovanje Slovencev.

Kadar je govor od izobrazovanja kacega naroda, se pogreški njegovi ne smejo zamolčevati, gerče ne zakrivati. Kar je v narodu škodljiviga, sramotivniga, nespodobniga, mora brez usmiljenja pod pilo, pod sekiro, v plavž iti, da se liči, gladi, otesuje in topi.

Ena nar hujših, nar škodljivših razvad po več slovenskih krajih je ponočevanje. Nobena reč slovenske mladosti obojiga spola od lepe olike tolikanj ne zadržuje, tako močno ne podivjačuje, kakor ta nesnažna razvada.

Fant, ko začne odrasati, bi mogel rasti z leti tudi v pameti in modrosti, v pokoršini do cerkve, do staršev in vikših, v čednosti, in v spoštovanju tuje čednosti; vsimu temu je pa ponočevanje kar naravnost nasproti, in kar so sadili cerkev, starši, šola itd., to razdere družina in ponočevanje. V tih ponočnih fantovskih sodergah se govori, kar se ne sme govoriti; se poje, kar je pregrešno peti; se vpije, rogovili in počenja, kar je osorno in prederzno, ter ostudno pametnim ljudem.

Mladost, ktera se ponočevanju vdá, je — bi djal — zgubljena za cerkev in ss. zakramente, kterih zredama več ne prejema ali jih pa grozno oskrnuje; za starše, kterim več pokorna ni; za sosesko, kteri dela sramoto namesti poštenja; za Boga in sama za-se, ker živi v smertnih grehih.

Kadar pa človek ni več v gnadi, ko zabrede v smertni greh in nima volje se iz njega izkopati ter hudo priložnost zapustiti, potem je njegova divjačnost in neukrotljivost vsak dan hujši in strašnejši, njegova jeza in togota neutolažena, njegova srovost in gerdobija neprenesljiva. Od tod prihaja toliko pohojev, pretefov, toliko klanj in morij divjaških ponočnjakov, kar sodnije nar bolj vedó. Človek v greh izdan in vánj zatopljen in s hudo navado k njemu priklenjen, je bésen, je obseden, je pripraven k vsimu hudumu. Le stan gnade dela mirno in pokojno serce, dela mehke in nežne čutila in veseli obraz, ter je podlaga vse olike in izobraženosti vsakteriga naroda, pa tudi njegove prave — časne in večne sreče.

Ponočevanje v naši deželi vsestranski oliko silno škodo dela, jo v narodu odvráčuje, in dokler se ta razvada v kterim koli kraju ne bo zaterla, se tajista okrajina ne more olikana imenovati. Ponočevavec je nevaren, v kakoršim koli stan naj pride, ker on nese seboj svojiga antikrista, to je, vse hude razvade, ki se jih je pri ponočevanju navzel, in obnaša se kakor praseč, bodi si v tem ali tem stanu. Celo otroci nekdanjih ponočevavcev imajo radi veliko hudiga svojih staršev nad seboj. Dosti žalostnih zgledov imamo sem ter tje pred očmi, ni jih treba posebej naštevati in imenovati.

Morebiti se komu poljubi, od te gerde slovenske razvade še kaj zapisati ali kak žalostin zgled Danici o priliki naznaniti. Mi le to še opomnimo, kako strupena je ta razvada, da se dostikrat še sivi nespasni stavec nespametno pobaha, kako je v mladosti „fantoval“ in rečemo,

de ponočevanje se mora odpraviti, kjer koli je v navadi, ako se hoče narod zares kdaj olikan imenovati.

K temu pristavimo še zadevni sonet, ki smo ga o ti reči pred nekaj časom prejeli od prijatelja rodoljuba.

Ponočnjakam.

Naravno je, de mladež se raduje:

Zivost se v gibu, glasu razodeva;
Naznanjat ogin — dim se v zrak dviguje;
Veseli se od nekaj že radó prepeva.

Pa človek naj se človeško zveseljuje;

Če tega pa dostojno ne umeva,
In pamet, čednost gerdo zateptuje:
Je on človeštva spak, domá iz hleva.

Razvade ima vsak narod mnogotere;

Slovenski vp'joče ima ponočevanje,
Za kar ga ptujci grajajo brez mere.

„Tuljenje volčje.“ „konjsko razgetanje“ *)

Jim je ta nočni krič, in vse Slovence
Po tem gerdo za „čvinske sirovence.“

Rodoljub.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. 6. t. m. je bila štiristoletnica, kar se je ljubljanska škofija začela; 6. grudnia 1461 jo je bil namreč cesar Friderik III. ustanovil. Ker je pa papežovo potrdilno pismo od 3. kimovca 1462, se sme prav za prav od ondot njen začetek šteti. Prav bi bilo, ko bi kdo naših zgodovinarjev za tisti čas kako spomenico napravil, ali ko bi se več pisateljev k temu strinilo. Lepi spominek bo sicer sv. pismo, ki utegne do takrat gotovo biti. — S to prilikó naj omenimo tudi Skaričeviga sv. pisma, ki je od l. 1858—61 v hervaško-dalmatinskem narečju na svetlo prišlo. Napis mu je: „Sveto Pismo staroga i novoga uvita iz latinskoga s obzirom na matične knjige izbistreno i iztumačeno po Jvanu Skariču. 12 časti. — Gosp. Skarič, korar in bogoslovski učeník v Zadru, je imel s tem delam čez 30 let opraviti, in zvedeni bogoslovski možje neki delo hvalijo. Kolikor moremo ta trenutek reči, je gotovo to, de prestava je prav gladka, lična, v lepi besedi, in razlaga obilna in dobro razjasnovavna, desiravno se besedje od sedanjiga slovstniga jezika nekaj malo loči in na jezik starih dalmatinskih pisavcov meri. Gotovo velik zaklad je to delo za naše brate Jugoslovence, pa tudi za nas, kdor si ga napravi in bere.

Iz Ljubljane. Včeraj-teden ob 9. sta bila na ljubljanskim polji blizu smodnišnice (Pulverturm) dva hudo delnika obešena, Janez E., mesar iz Verone, in Francišk M., delavec iz Mantove, ker sta bila lani 19. prosenca v ljubljanski delavšnici Jožeta Gobbi-ta, tudi Laha, umorila. Pervi je imel 41, drugi 28 let; oba sta bila iz mladosti zanemarjena, malo pridučen v verskih naukih, zlasti drugi, brez ušesa za lepe nauke, zgodnja tatova in pretepavec, ki so ji že davno po ječah vlačili, pa se nikoli nista po-

boljšala, ampak še le terdovratniši prihajala. Imenovaniga Gobbi-ta sta ravno imenovani dan po sv. maši vpricho družih tovaršev v sobi napadla, zabodla in z več ranami vsmerila tako naglo, de je bil komej še sv. poslednje olje prejel pred zadnjim zdihljejem. Čč. oo. Benvenut in Konrad, franciškana, sta ju spremljala na morišče. Po obešenju ki je bilo kar naglo opravljeno, so pater Konrad pričujočo množico, več tavžent ljudi, nagovorili in jih krepko opomnili, kam de človek pride, ako zanemarjen, nepodučen postopa, kakor njih dosti po Ljubljani, ter so budili starše, de naj bolj skerbno za kersansko odrejo otrok si prizadevajo itd.

Gosp. Andrej Andoljšek, naš rojak in misijonar v Amerki, je v drugo iz Amerike pisal. Bravcem „Zgod. Danice“ ustreči, naj posnamemo naslednje iz njegovega lista.

Bil je od začetka v Ontanagonu County, zdaj pa je ob Gornjem jezeru v zgornjem Mičiganu, kjer so Nemci, Francozi in Angleži; treba je torej nar manj te tri jezike misijonarju znati; naučil se je torej francoskega in angleškega, da tudi v njima besedo Božjo označuje in spoveduje. Popisovaje ondotne kraje pripoveduje, da ima 10 ur do nar bolj oddaljenih ljudi svojega misijona, do bližnjega misijonarja pa 40 milj. Naštevaje svoje mnogotere in mnoge opravila zlasti omenuje, da je pričel delati in da si upa še letos doveršiti katoliško pokopališče, ki bo pervo pri Gorenjem jezeru. Z lastnimi rokami koplje in jezerolezne korenine ruje. Prihodnje leto bo malo cerkvice razširil in podaljšal, in potem sebi in prihodnjim misijonarjem hišo zidal. Primerjaje stan katoličanov ondotnih krajev s katoličani po Slovenskem pravi, da bi Slovenci pač še gorečniši katoličani bili, ako bi vedili bolje ceniti srečo, da imajo toliko cerkvá in toliko dušnih pastirjev; zanesljivo bi pa svojo srečo bolj spoznali, ko bi le en sam teden v Ameriki živeli.

Pri ti priložnosti naj povemo, da je molitvinih bukev, Mana po imenu, ki jih je spisal misijonar Andoljšek, še precej na prodaj. Dodala se jim je še ena pola s spovednini in obhajilnimi molitvami; cena jim je enaka ostala. Slovenci radi podpirajo misijonarje. Kupec teh bukev si z malim denarjem ob enem lepe bukve kupi in misijonarju milošnjo podeli, torej Mano Slovincem živo priporočamo.

(Poslani dopis.)

Iz Krašnje. Mnogo imamo Slovani, in toraj tudi mi Slovenci zopernikov, ki ne zahtevajo družega, ko našo narodno pogubo. Žile in žilice vse, po katerih narodni duh veje v narodu in med narodom, radi bi jih podvezali, vire, iz katerih lije narodno gibanje toliko veselo, radi bi jih na suho djali; in vklad, na katerem stoji narod ves, podkopali bi ga radi popolnoma. V svoji posebni skerbi si prizadevajo, izobraževanje na narodni podlagi po zmožnosti zadrževati, narodno zavednost mamiti in motiti, življenje in razcvetanje v duhu národnem tretji in dušiti, s tem pa čedalje bolj vednost in omiko v narodu topiti, ter narod siliti v stan, v katerem bi rod za rodom bolj in bolj medlel in še le v poznih boljših časih se zopet opomogel in vzdignil, ali pa tudi ne mara ko narod slovenski popolnoma zameri. Med take zopernike naše pa je šteti med drugimi tudi časništvo. Govoreči pa tukaj od časništva mislimo le časnike, ki so nam bolj znani, tedaj časnike dunajske, nemške in nekatere druge po zemlji slovanski, pa v nemškem jeziku. Vse te časnike radi bi jih pretresli, ter pokazali njih pravo, njih resnično vrednost in verjetnost, pa reč je tako nežna in tako posebne in sitne so dotične zadeve in razmere, da bi mogli silno obsirni in natanki biti, ako bi hotli, da bi nas kdo ne razumel napčno, ali po krivem, v tem ali unem na sumu ne imel. Zato, in da zdaj, konec leta, tudi mi svoje dopise v zadevi narodovnosti za letos končamo, hočemo le sploh, le bolj po verhu brez posebne dotike posameznih razmer svoje misli, svoje osebno prepričanje v zadevi časništva tu naznaniti. Geslo (glasilo), na katero so vsi naši

*) O pomba. Te psovke niso moja znajdba, slisal sim jih na svoje ušesa iz ust Laha in Nemca, s kterima sim se po naključni sošel na popotnim vozi. Peljaje se ž njima ponoči skozi več slovenskih vasi ob veliki cesti, slišimo tu pa tam „fantovsko“ popevanje, tuljenje in vriskanje. Ptujcema je bilo posebno poslednje tolikanj zavzetno in nesterpljivo, de se nista mogla zadosti nagroziti nad tem. „Kaj zlodja je to tuljenje,“ je zoderjal Lah, „sno mar v voleji deželi?“ (Che diavolo è mai questo urlare! Siamo in paese de lupi?) Se huje jo je zarobil Nemec: „O was fur rohe Vieher! Ist das nicht wahres Rossgewieher?“ — Tako-le sodijo ptujci o tem skuljenju, ki je javalne še kje drugod tako razširjeno in vkoreninjeno, kakor ravno med Slovenci. In té graje nas ne ubrani nobeno togotenje čez zabavljavce in pripovedovavce, ampak le edino opušenje té zares divjaške razvade. Komur koli je tedaj izobraževanje našiga naroda pri srcu, naj si z vsimi pomočki prizadeva, de se ta spaka v naši deželi odpravi.

pevko prav verlo in krepko zapeli. Nato je pa vodja glavne šole ipavske, g. Luka Hiti, z domačo besedo v izverstnim govoru zbrano množico pozdravil, je hvalo in zahvalo izrekel vsem vtemeljiteljem in podpornikom glavne šole, pa tudi vis. čast. gospodama, ki sta slovesnost to s svojo nazočnostjo počastila, in vsem drugim domačim in vnanjim svatom, je opominjal starše k skerbni izreji otrok, otroke pa k pridnimu obiskovanju šole itd. Ko se je naposled še cesarska pesem navdušeno odpela, je bila ta redka slovesnost s „slava“- in „živio“-klici končana.

Prečast. gosp. dekan pa so z napravo glavne šole in s sozidanjem noviga šolskiga poslopja mnogoterim zaslugam svojim za cerkev in šolo, kakor so rekli pri napitnici med kosilam vis. čast. gosp. generalvikar, krono postavili. Med ipavci pa so si s tem delam spominik napravili, kateri bo njih ime slavil dolge čase.

Odperto pisemce do prijatla, mesca grudna 1861.*)

— V odgovor, kaj pravim od 15. letnika „Drobtinice“ za leto 1861, ti ob kratkem povem, de ta letnik preseže vse poprejšnje v praktičnem oziru. Pač dobra in pravočasna misel je bila, de so se bolj na tanko popisale in priporočile po Slovenskim bolj znane in vpeljane bratovšine. Pisatelji so jih razločili tako mično in priserčno, de človeka res mika pristopiti k vsem tem bratovšinam; in ako bi hotel zbirati, bi skoraj ne vedil, ktere naj se raji poprime.

Na vso moč priljudno in podučljivo je opisano „Ogledalo pobožnega življenja rajnim v hvalni spomin, sedanjim v vredno posnemo.“ Perva dva sstavka „Pol drugi dan na Mislinjskih fužinah“ in pa „Frane Ipavice, izgled keršanskega zdravnika“, sta vendar zlatiga denara vredna, — vredna, de naj ju imajo vedno pred očmi vse gospodinje in vsi zdravniki.

Zgodovina preteklih in sedanjih dni je šola modrosti za stare in mlade ljudi. Gospod Ciringar in Šehel sta Tobijevo zgodbo kaj vgodno obrnila na sedanje čase. Gospod Šehel je Gregetovo ženitev tako idiljno popisal, de smo se večkrat na glas nasmejali, ko sim jo bral svoji družini.

Beseda v Drobtinica h je vsa zgolj štajerska; pa zdaj smo se je tudi mi Krajci tako privadili, de se nam nič več čudna ne zdi, in de se nam še nekako prileže. Tako je pametno, de se vsi Slovenci soznanimo z narečjem eden drugiga, če si tudi pisaje kaj bolj po svojim zavijamo, kakor Gregi nekdanji. Pisatelji v Drobtinica h so izverstni ter dobro izurjeni v pisavi; to pa se vé, de prezvišeniga gospoda knezoškofa ne preseže in ne doseže nobeden. Večkrat si mislim, ko njih sstavke prebiram: ni jih zastoj Bog na svečnik postavil, ker znajo vse tako umevno, tako po domače ter priljudno povedati in ožemati serce.

Z zadnjim sstavkam, „Kratko vodilo za malo in veliko berilo,“ so pisatelj Drobtinica h in tudi sebi venec na glavo posadili. Kakor vselej, so se tudi tukaj pisatelji neprečlenjiviga šolskiga mojstra skazali. Učitelji naj ta sstavek zvesto beró in prebirajo!

A...

Stoljniga prošta v Gradcu so Njih svetost Pij IX. izvolili v. č. g. Franciška Praš-a, inful. stoljniga dekana in petdesetletniga mašnika itd.

Na Dunaj je prišlo veliko slovaško poslanstvo iz Ogorskiga, z bistrškim škofom Mojzesom na čelu, se za domorodne pravice zoper madjarsko presegávost pred cesarjem pognat. „Gegenwart“ pravi, de to je nar veči in morebiti nar pravičnisi poslanstvo, in listi pripovedujejo, de se zmiraj novi Slovaki iz Ogorskiga k njemu prihajajo. Imenovani list piše, kako hudo se Slovakam na Ogorskem že od nekdanj godi, kar so Madjari lepši kraje posedli. Vsa ogerska zemlja od Karpotov do globokih nižav je bila nekdanj Slovakov last; ondi dalje so bili Slovaki v sosedstvu z juž-

nimi Slovenci, vendar pa so bili vmés drugi od narodovskega preselovanja ostali hunovski, avarski narodi. Pozneje so Madjari, zapustivši svoje izvirne naselbe, prihruli in se med severne in južne Slovence vklinili, so Slovence v severne puste hribe odrinili in si rodovitne panonske ravnine v posest vzeli. Slovaki pa so se mogli z veliko revšino ubijati ter mnogi deleč in široko po svetu si kruha služiti, ker ga jim gorata zemlja pri vsi pridnosti ni zadesti rodila. Prevzetni zmed Madjarov, nede bi jim bili iz revšine pomagali, so še zaničljivi pregovor iznašli: Tót nem ember! Slovák ni človek! Tako se je mirnim Slovanom vselej in veči del povsod dosti hudo godilo, in še dandanašnji jim malokdo dobro privoši. Ako svitli cesar tudi Slovence pravice spoznajo in v vstavi zagotovijo, jih pa neusmiljeni nemškutarji odbijajo, kjer in kolikor morejo; naj si pa svesti bodo, de bodo sami v jamo padli, ki jo slovensini kopljejo.

Zdaj so tedaj spet ogerski Slovenci pred prestolom svojiga svitliga cesarja in prosijo brambe svojim pravicam, prosijo pomoči zoper prenapetost nekterih Madjarov. Bodimo pa si svesti, de na več kot enim kraji se jim bo spodjedalo, kar bodo dosegli od cesarja; zakaj svet je gerd, samopridin, sebi dobro privoši, Slovence pa ne.*) Slovaki se poganjajo za edino, močno Avstrijo, so prestolu vdani in zvesti, kakor mi Slovenci; kdo vé, kaj bodo tukaj naši sovražniki iznašli, s kakošnimi pretvezami bodo iskali za-treti, kar se bo Slovakam dovolilo?

Poznejši listi naznanujejo tudi nagovor škofa Mojzesa pred cesarjem in odgovor Njih veličanstva. Iz tega nagovora vidimo, kako je ogerska namestnija z enim ukazom v nemadjarske ljudske šole madjarsino silila, z drugim pa brez ozira na jezične razmére velevala madjarsino za učni jezik vsem katoliškim gimnazijam. To bi veljalo med drugim tudi za bistrško škofijo, v kateri ni ne ene madjarske srenje, in za ondotno višji gimnazijo, učilno za bistrško slovaško duhovščino. Slovakov, ktere to poslanstvo pred cesarjem namestuje, je čez dva milijona, tedaj blizo polovice ali saj nadtretji del vsega madjarskega rodú.

Cesar so poslanstvu odgovorili: „Veseli me, de vidim Vas pred seboj, namestovavce misel in željá svojiga slovenskiga ljudstva iz ogerskih okrajin, ktero je bilo v vsakterih zadregah zvesto in podložno. — Vaše pritožbe in prošnje bom prevdaril in pomagal, kolikor se bo dalo. — Kar šolstvo tiče, so bile imenovane naredbe zoper mojo voljo, kakor sami pravite, in kmali bom ukazal, de se odvernejo. — Tudi v družih rečeh bom dal izrečene prošnje in pritožbe skerbno preiskati in si bom prizadeval jim vgoditi, kar bo moč. — Še enkrat rečem, veselilo me je, de sim Vas vidil.“

Razgled po keršanskim svetu.

Na Dunaji taka-le kultura diha in piha: Ondotni „gemeinderath“ ki je hochwichtigen Beschluss napravil, družbi katoliških rokodelskih družnikov letnih 300 gld. odtegniti, je protestantskim občinam na Dunaji pa letnih 7000 gold. odkazal. — Tudi v „reichsrathu“ se marsikteri „liberaluh“ ali jud prav po judovski „expectorira“ in za lase in kožo vsako priložnost zgrabi, de bi katoliški Cerkvi kľofuto dal. Eden je obravnaval „die vom österreichischen Finanzministerium i. J. 1860 vorgenommene Aenderung des Zolltarifs,“ in je zamodroval, rekoč: „Indem es sich eines jesuitischen Mittels, welches wie alle jesuitischen Mittel verwerflich ist, bediente, erreichte es seinen Zweck vollkommen.“ Drugi je emendral, čuda de se ni kremžil, „über die kirchliche Zwangsgenossenschaft,“ in welche „der österreichische Staatsbürger, kaum geboren, hineingezwängt wird.“ Take možé so v deržavni zbor volili, kjer ni vera govorila, ampak le posvetni duh! So tedaj taki možje ondi, ki jim je še kerst na potu! Diesem Individuum erscheint es

*) To pisemce, iz veljavne roke, je Drobtinica h lepa hvala in močno budilo, de naj bi serčno še dalje olikovale Slovence na sačetim potu.

*) Madjarski „Sürgönj“ se je že znosil nad poslanstvom.

also angemessen, dass der „österreichische Staatsbürger“ statt durch die heil. Taufe in die Gemeinschaft der Christen aufgenommen zu werden, wie das liebe Vieh aufwache; pravi neki list. — O der Kultur! o der Bildung! „Sion“ zastran sedanjiga zoperkeršanskiga duha na Avstrijskim med drugim pravi: Sovraštvo novih nejevernikov zoper vse keršansko noče že več prečudne keršanske usmiljenosti terpeti. Obrekovano nedolžnost zametujejo in od bolniških postelj preganjajo in jo z nezasluženo očitno sramoto napolnujejo. To tisti dopuščajo, kateri bi mogli nedolžnost braniti, ker so preboječi, resnici in pravici pričevanje dati zoper očitno mnenje, kteriga brezbožni časniki v hudo begajo. Kaj pač morajo protestantje, judje in turki k temu reči, ako se od njih samih spoznana in pohvaljena darežljiva ljubezen katoliških redovnic v samim katoliškim glavnim mestu ne terpi? — Ako se keršansko usmiljenje do človeških telés več ne dopuša, se ni čuditi, če se tudi za zdravje duš več ne peča; če se išče šolam keršanstvo vzeti, jih spačiti; če se hoče, da naj nima Cerkev nič več besede zoper buke in spise, naj so tudi še tolikanj kužljive.

Izverstni cerkveni list „Kathol. Blätter aus Tirol“, ki je imel nehati, bo na mnoge prošnje občinstva in po izrečenih reznih željah prečast. kneza škofa še izhajal in sicer trikrat na mesec, 10., 20. in poslednjiga vsaciga mesca. Torej mu je pa tudi cena znižana (1 gold. 70 kr. na pol leta). Ta časnik je res pošten in v vsakim oziru vsiga priporočevanja vreden. — Naj o ti priliki tudi „Oester. Volksfreunda“ v misel vzamemo, ki ga na svitlo daje pošteni katoličan, ud severinske družbe in eden nar večih podpornikov afrikanškiga misijona, gosp. Fr. Breither, vitez papeževiga reda sv. silvestra, — vrédva pa ga g. Jož. Pia, duhoven dunajske škofije. Ta list je politični, vredovan čisto v katoliškim duhu in je torej vsim narodom prijazen po pravilu: Cuique suum, — vsakemu svoje.

V Karlovcih na Slavonskim je 13. t. m. umrl patriarh ločenih ali razkolniških grekov, baron Rajačić.

V predmestji „Ehrenfeld“ v Kolinu je dal bogati gospod Wahler gotiško kapelo zidati, ktero je z vsim potrebnim prevredil in jo nadškofijskemu sedežu daroval — z ondodnim prostorom vred, na katerim se zamore kapela pozneje v cerkev razširiti. Ravno ta dobrotnik je dal za zidanje šole prostor in 500 terdnjakov ali tolarjev.

V Sangersleben-u pri Eisleben-u je napravljena samotna katoliška podružnica med protestanti, kamor bo na 5—6 tednov od drugod katoliških duhoven prihajal Božjo službo opravljati; kor neke protestantske cerkve je predelan v kapelo za kakih 500 ljudi. — Tedaj ravno nasprotno tega, kar se sem ter tje na Avstrijskim sliši.

Uboge katoličane na Virtemberskim so protestantski prelati in demokrati v zbornici zopet v železno srajco oblekli, ker so razderli pogodbo z Rimom sklenjeno in namesto nje katoličane vpregli, kakor se jim je ljubilo. Pa sej je tudi celo trinajst katoliških poslancev priseženim sovražnikom katoliške Cerkve pomagalo železni jarem kovati!

V Varšavi je namestnik ranjega vikšiga škofa, v. č. g. Bialobrzski, na deset let v Sibirijo obsojen, ker je bil ukazal cerkve zapreti, v ktere je rusovska vojašina hrula motit katoličane, ki so ond za rešenje poljskiga naroda molili in nektare Rusam neljube pesem peli, — in jih ni hotel dati odpreti, ko so Rusi tirjali. Naj bi bil imenovani namestnik Anglež, Francoz ali Nemec, bi že vidili, kakošen hrup bi gnali po živim svetu; — pa kaj, — sej je le ubog Poljak.

V Kantonu Valis-u na Švajcarskim je bil neki človek skoz in skoz pošteniga duhovna gerdo obrekel in je kmali plačilo prejel; pri nekem delu ob vodi ga je reka zajela in v valovih seboj odnesla.

Francoski general Goyon, ki je bil pred nekaj časom v Pariz poklican, je zopet v Rim prišel, je precej imel daljši pogovor s sv. Očetam, ter je potem kardinala

Antonelli-a in kralja Franciška II. obiskal. Neki dopis pravi, da je general v Napoleonovim imenu papežu zaterdil, da njegovo sedanje posestvo se ne bo begalo, in da boljših prilogov čakajo, da bi Cerkev svoje odvzete okrajine zopet v oblast dobila. Tudi pravijo, da je general s papeškimi vradnijami govoril, da se bodo meje bolj skerbno varovale. Med tem takim pa francoski „Constitutionnel“ prihuljeno našteva velike stroške, ki jih dela Francii francoska obsada v Rimu, in ne pomisli, kako ljubo bi bilo že davno sv. Očetu, se tacihi dobrihi prijatlov znebiti, ki hišo in obhiše varujejo, vert pa tatovam prepustijo, ki bi ga lahko branili, in bili bi mu hitro pri roki drugi boljši prijatli. Sicer pa tudi „Patrie“ in drugi listi „Constitutionnelu“ dokazujejo nekaj mično reč, da se je pri rimskih stroških, ki jih na 160 milijonov stavi, malo majhuo — le za 100 milijonov — zmotil! — Naj starši sin kneza Adama Czartorskiga je prišel iz Carjigrada v Rim, kjer se bo nekaj časa mudil. Ob svojim popotvanji na Jutrovim si je tudi stan bolgarskih zadév dobro prilastil ter je več dotičnih pisem zbral, ki jih bo sv. Očetu zročil. — Strašna huda ura je bila 30. vinotoka v Rimu. Ker nismo od tega še nič rekli, moramo nekoliko omeniti. Proti večeru tistiga dneva se je pridervil od južniga zahoda strašni oblak in se ravno nad Vatikanom (papeževim poslopjem) preterga. V 80 kalamikov ali magnetov na Vatikanu je treskalo in butalo, da je bilo groza; ploha in vihar sta okna pobijala in velike steklene vrata zdrobila, vse luči pogasila; obilni prebivavci v Vatikanu so bili vsi omoteni in na pol zalopnjeni, ter so mislili, da bo vsega konec; strašno treskanje je vse velikansko poslopje stresalo. Pij IX. so bili v ti silni vojski v molitev zamaknjeni. „Jest sim kakor Job, hudobni duh me od vsih strani napada,“ so rekli k tistim, ki so k njim prišli. Spomina vredno pa je, da stanice same, v kteri so bili sv. Oče, se je bila silna nevihta ognila. Škoda v samim Vatikanu je na 50.000 frankov cenjena. (Volksb.)

Zastran zdravja sv. Očeta piše „Armonia“ 8. t. m. po spričevanju imenitne osebe iz Rima, da so sv. Oče bili pač malokrat tako popolnoma zdravi, kakor zdaj. Koliko pa zanikarni listi žvekajo od slabiga zdravja Pija IX.!

Pisanje sv. Očeta 6. roznika do vikšiga škofa v Varšavi, ki je med tem umrl, časniki se le zdaj razglasajo. V njem sv. Oče tistih laži vračajo, ki ne le deržavljanski nepokoj podpihujejo, temveč si tudi prizadevajo Polonii katoliško vero ugasiti in v ta namen trosijo, da rimski stol ni nikoli kaj storil, da bi katoliški Cerkev na Poljskim k njeni polni svobodi pripomogel. Nato sv. Oče naštevajo, kaj so za katoliško Cerkev na Poljskim in Rusovskim storili, — kako so precej v začetku svoje vlade cesarja Nikolaja opomnili tega, kar je Gregorju XVI. osebno in slovesno obljubil; kako so potem vravnali pogodbo z rusovsko vlado 3. vel. serp. 1847, ki pa razun 2 določkov ni izpeljena bila; kako so dalje postavljene tirjatve obnavljali. Enake so, n. pr., svobodno občenje rusovskih in poljskih katoličanov z Rimom, spoznava iz Rima danih naukov za zmešane zakone, odprava postáv, ki zaderžujejo razevitanje samostanskiga življenja in povračanje razkolnikov v katoliško Cerkev, postavljanje škofov na Ruskim in Poljskim itd. Vse to in drugo se je večkrat tirjalo, pa zastoj, in zaupno pisanje papeževo do cesarja Aleksandra 1859 je bilo brez sadu. Poslednjič sv. Oče nad mirno rešitvo tih pritežnost še ne obupajo in opominjajo vikšiga škofa in njegove sufragane, da naj verne vedno spodbudujejo, da naj ne odstopijo od poti resnice in zapoved sv. vere.

V Jakinu (Ankoni) je ondodni škof kardinal Antonuči 21. listop. kerstil mlado Izraelko. Kumovala je žena rusovskiga generalkonzula v Jakinu, gospa Palmira.

Garibaldi je že pri marsikteri priložnosti pokazal, kako bi rad mesar bil nad — duhovni. Ravno 30. listop. jo mende spet nekemu prijatlu pisal in napovedoval, da od duhovnov Burboncov (kraljevih), Muratovcov in enacih

„kanalji“ kmali ne bo družiga na laški zemlji, „kakor njih prekletstva vredni spomin.“ Se bo vidilo, koliko ta prerok-mesar, ta barbar in neusmiljenec vé in zná?

Angleška kraljica katoličanka. Katoliški list „Catholic Press“ v Liverpoolu, ki je bil prestop angleške kraljice v katoliško Cerkev že poprej ko zanesljiv naznanil, zdaj zopet pravi, da kraljica tudi priserčno želi, da naj se ta prestop razglasi. Pravi uni list, da je kraljica v svoji lastni deržini velike zadržke imela, da jo zanesljivo tudi zdaj pregovarjajo, češ, naj nikar svojiga prestopa ne naznanja, ona pa da je neomahljivo prepričana, da je luč dosegla in, teme je ne bodo več omračile. Kraljica je bila že davno katoliška s svojo milosrčnostjo, pohlevnostjo, z imenitno čistostjo v svojim življenji; dajala je obilnokrat razuzdanim evropejskim dvorom zgled prostosti, modrosti in čednosti; spolnovala je kakor žena in mati vestno svoje dolžnosti; nič družiga se ni pogrešalo, kakor de svojo vero očitno spozná. Ta dogodba bo imela gotovo velike nasledke, meni uni list. Ni davno, kar je kraljičina mati, vojvodinja Kentska, kakor katoličanka umrla; potem je kraljičina dvorna gospá, vojvodinja iz Southerland-a, očitno prestopila v katoliško Cerkev; sedaj pa kraljica trojedniga otočniga kraljestva verige sterga in se k resnici povzdigne. — Take dogodbe pa, se vé de, može terde protestante in njih časnike hudo v oči koljejo. Angleški listi so pred nekaj časom jeli natoleljivo govoriti, da je kraljica „zamišljena“, „na duhu bolna“, da „se ji meša“, desiravno se vse to kratko in čisto nič ni poterdilo; velikrat slišana resnica pa je, da se gospodam protestantom „zamišljeni“, „zmešani“, „na duhu bolni“ zdijo tisti, kateri Lutrove izmišljije zapustijo in se v katoliško Cerkev vernejo. Nam pa ne taki ljudje zdijo silo pametni, zlasti ker k nam le taki prestopajo, ki so jih tudi uni poprej čislali za modre, pametne, učene itd. — Nar ložej se je te za nas vesele novice znebila nekošna „Coburger Ztg.“, ki vse te naznanila razgláša za „smešne laži“, češ, da jih „ni bilo boljih protestantov, kot angleška kraljica in Kentska vojvodinja“, desiravno je poslednja, ena nar imenitnejših angleških gospej, očitno prestopila. Sicer je pa tudi lahko verjetna resnica, da jih ni boljših protestantov, kakor tisti, ki v katoliško Cerkev prestopijo.

Ravno pripoveduje jadernik, da je 15. t. m. mož angleške kraljice umrl, kar utegne njene katoliške misli le se bolj vterditi.

Zedinovanje Bolgarov dobro naprédva, kakor iz Carjigrada v „Schles. K. B.“ pišejo. Znano je, pravi dopis, kako silno razkolniški duhovni svoje ljudstvo izpijajo, kako simonija (barantija z duhovnimi službami) nesramno vdeluje, kako se vsak čas godijo od-stavljanja v prid lakomnih prosivcov, tako da število s sedežev pregnanih (višjih pastirjev) skorej presega število stolujočih, desiravno se ne morejo le-uni bolj nevredni šteti, kot le-ti, ki vse preobernejo, da bi se ohranili. Neki zarés svet in ponižen duhoven z otokov se je lotil, to razdjano razkolniško duhovstvo zbirati in učiti. V svojo kočto jih sprejema, in svoji pičli živež z njimi vživa, kadar sami kaj nimajo. Nič ga ne more v njegovim delu zadrževati, in previdnost ga dosihmal ni zapustila... V nekem pismu do duhovna v Parizu je rečeno:

„Menim Vam vstreči, ako Vam naznanim, kaj se je od Vašiga odhoda godilo. Niste pozabili, kako reven je moj sedež in koliko bogata je moja naprava v Carjigradu. Vidili ste ondi greškiga škofa, ki je z 2 mladima človekama razkolništvo zapustil, in ki se pripravljajo, svojim rojakam resnico oznanovati, — vidili ste, kako so pri meni pod eno odejo počivali. V tem se nič ni spremenilo, nič se ni nakupilo, ne miza ne ogrinjalo — zavoljo pomanjkanja denara... Trikrat smo že bili skupaj, da nismo ničesa imeli za prihodnji dan, ali naš dobri Učenik nas ni pustil stra-

dati, ker ozerl se je na našo slabo vero in na našo ljubezen. —

Po drugi strani je naša reč močno naprej prišla. Dva druga mlada greka sta prišla k meni, ki sta poprej pred menoj v našo Cerkev prestopila... Kje ji smem maševanju razkolnikov prepustiti, ko sim ju našel polna vere in ljubezni, zadosti učena, sleherniga v posestvu več jezikov, in vsa goreča, o priložnim času tudi za spreobrnjenje dužih delati? Mogel sim ju tedaj sprejeti, ker nista imela družiga pribežališa, ali pa ju viharju pustiti. Hvala Bogú! zaupajoč na njegovo usmiljenje sim ju sprejel. Tako se je tedaj naše število naraslo do sedmih. K tem pride še arhimandrit, in nas je osem... Gremo pa nekoliko na oprezo, in vjamemo tri greške škofe, šest redovnih duhovnov in dva diakona. Po dogovoru z našim višjim škofom so poslali pismo do sv. Očeta, v katerim prosijo za sprejemo v katoliško Cerkev, za apostolski misijon in pomočke, da bi smeli vero tudi drugim grekam oznanovati. Spoznanju vere pridjana prošnja je pravo mojstersko delo. Danes gre v Rim z ravno tem parnikom, ki Vam prinese pričujoče pismo. Ako mi morete kaj pomagati in Vam Bog to misel dá, dajte storite; nimam nič, še toliko ne, da bi od pisma plačal, in kaj bomo drevi jedli, ne vem. Bog je velik in dober, vé našo revsino; nikar naj Vas tedaj preveč ne skerbi, ko našo silo zveste. Jest sim miren in zaupajoč. Ravno ta trenutek je zopet prišel k meni grek z enakim namenom; ne vem še, kaj bi mu rekel, ko to pismo dokončam, bom z njim govoril. Bolgarska reč dobro naprédva. Mojih dveh bolgarskih učencov smo eniga posvetili mašnika, eniga diakona.“

Duhorske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Lokalija Koprivnik je podeljena g. Jan. Sodnik-u, duh. pom. v Bistrici na Bohinjskim; — g. Šim. Jan, namestnik v Koprivniku, pride za namestnika na lokalijo k sv. Lenartu; — g. Jak. Razpotnik, duh. pom. v Naklim, za duh. pom. v Predaselj; — g. Prim. Ribnikar iz Predaslja v Naklo; — g. Juri Snoj, deficient, za duh. pom. v Trebelno; — g. Jak. Blaznik, duh. pom. v Moravčah, gre ko farni namestnik v pomoč bolnima in starimu fajm. g. Fr. Križaju v Hrenovice; — g. J. Zorc iz Hrenovic v Moravče za duh. pom.; — g. Jan. Projič, zgodnjik v Hrenovicah, bode ondi duh. pomočnik. Umerl je g. Jak. Mulhar, farni vikar v Pečah. Peče za zdaj ostanejo izpraznjene.

Pogorori z gg. dopisovarci.

Gg. K. v T. in V. Š. P.: Zdaj prepozno prejeli; drugi pot. — V. č. g. A. v N. M. in g. K. na S.: Smo posebno hvaležni, kakor tudi vsim drugim blagim dopisovavcam.

V a b i l o

k naročevanju na „Zgodnjo Danico“ za leto 1862 je v poprejšnjim listu.

Veljá pa Zgodnja Danica:

Za celo leto po pošti	3 gold. — kr. n. dn.
Za pol leta po pošti	1 „ 60 „ „
Za celo leto v tiskarnici	2 „ 60 „ „
Za pol leta v tiskarnici	1 „ 30 „ „
Za pošiljanje na dom v Ljubljani se plača —	„ 20 „ „
Ako je treba napis med letam prenařejati —	„ 15 „ „

Opomba. Odpravnistvo želi, da bi stari naročniki z naročnino poslali natisnjeni napisani listič, na katerim naj se tudi popravi, ako je v napisu kaka skaza.